

Μια άγνωστη ιστορία ηρωισμού στη Ζάκυνθο

/ [Ιστορία - Εθνικά Θέματα](#)

Ένα θαλάσσιο οδοιπορικό δίπλα από την Βαρδιόλα στο Ακρωτήριο Ζακύνθου και η ιστορία αυτής, η ιστορία της Αγγλικής εταιρείας τηλεπικοινωνιών EASTERN στην Ζάκυνθο αλλά και μία απίστευτη, άγνωστη από πολλούς ιστορία θάρρους της αείμνηστης Ζακυνθινής, Μαγδαληνής Αλφρέδου Ξένου, ξετυλίγεται σε αυτήν την εκπομπή.

Είχαν δεν είχαν προλάβει να πατήσουν το πόδι τους στη Ζάκυνθο οι Ιταλοί, στις αρχές Μαΐου 1941 και μία νεαρή κοπέλα, η Μαγδαληνή Αλφρέδου Ξένου, πηγαίνει στο Ακρωτήριο Ζακύνθου με μία βάρκα, βουτάει με ηρωισμό στη θάλασσα και, φθάνοντας στο βυθό, βρίσκει τα καλώδια της Ήστερν (Eastern Telegraph Company Limited) και τα κόβει (για να μην πέσουν στα χέρια του κατακτητή).

Στην κάμερα της εκπομπής μιλούν για την EASTERN ο Δικηγόρος Ζακύνθου Δημήτρης Ποταμίτης και ο ανιψιός της Μαγδαληνής Ξένου κ. Αλφρέδος Ξένος.

Δείτε την εκπομπή στον παρακάτω σύνδεσμο:

Το τηλεγραφικό καλώδιο Μάλτας-Ζακύνθου. Μια ιστορία από τα παλιά που κοντεύει να ξεχαστεί

«Διαβάζοντας πρόσφατα το βιβλίο του αείμνηστου Διονυσίου Χ. Στραβόλεμου «Η Ζάκυνθος στα χρόνια της σκλαβιάς» το οποίο εκδόθηκε το 1949 και έχει εξαντληθεί ακόμη και στα παλαιοβιβλιοπωλεία της Αθήνας, μου κίνησε το ενδιαφέρον, ανάμεσα σε άλλα, το εξής περιστατικό.

Είχαν δεν είχαν προλάβει να πατήσουν το πόδι τους στη Ζάκυνθο οι Ιταλοί, στις αρχές Μαΐου 1941 και μία νεαρή κοπέλα, η Μαγδαληνή Ξένου, πηγαίνει στο Ακρωτήριο με μία βάρκα, βουτάει με ηρωισμό στη θάλασσα και, φθάνοντας στο βυθό, βρίσκει τα καλώδια της Ήστερν (Eastern Telegraph Company Limited) και τα κόβει (για να μην πέσουν στα χέρια του κατακτητή).

Τι ήταν όμως η Ήστερν και σε τι χρησίμευαν τα καλώδιά της σχεδόν κανένας δεν θυμάται πια;

Ας ανατρέξουμε στο τελευταίο τέταρτο του 19ου αιώνα, θα διαπιστώσουμε ότι σε όλη σχεδόν την Υφήλιο έχουν ποντιστεί (στις θάλασσες και τους ωκεανούς) και εγκατασταθεί (σε τηλεγραφόξυλα στη στεριά) τηλεγραφικά καλώδια. Η Ζάκυνθος τότε, όπως φαίνεται και στον τηλεγραφικό χάρτη του 1886, αποτελεί επικοινωνιακό κόμβο, αφού σε αυτήν καταλήγει απευθείας το καλώδιο της Ήστερν. Αυτό ειδικότερα ξεκινά από τη Νότια Αγγλία (Porthcurno, Κορνουάλη), συνεχίζει στην Πορτογαλία (Λισαβόνα), το Γιβραλτάρ, τη Μάλτα, και από εκεί στο νησί μας (και κατόπιν στην Πάτρα κ.ο.κ.). Το καλώδιο μεταξύ Μάλτας και Ζακύνθου εκτείνεται σε μήκος 374 ναυτικών μιλίων. Ποντίστηκε από το, ειδικό για τη δουλειά αυτή, πλοίο «Σκωτία» το φθινόπωρο του 1887. Μικρότερο καλώδιο συνέδεσε έπειτα τα υπόλοιπα νησιά του Ιονίου. Στο Αιγαίο τηλεγραφικό κόμβο αποτελεί η Σύρος. Η Ήστερν, αγγλική εταιρεία παγκόσμιας εμβέλειας, διατηρεί το προνόμιο των τηλεπικοινωνιών στην Ελλάδα μέχρι και μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Τη διαδέχεται η Κέιμπλ & Γουάιρλες (Cable & Wireless) και την τελευταία, αρκετά αργότερα, ο «δικός μας» Ο.Τ.Ε.

Στη Ζάκυνθο το τηλεγραφικό καλώδιο της Ήστερν, όπως προαναφέρθηκε, έβγαινε από τη θάλασσα στο Ακρωτήρι (σώζεται ακόμη στην περιοχή το μικρό κτήριο που το «υποδέχεται» καθώς και τμήματα του καλωδίου του 1887), ενώ τα γραφεία της Ήστερν μέχρι προσεισμικά στεγάζονταν σε κτήριο κοντά στον εμβληματικό Ιερό Ναό των Αγίων Πάντων (σημερινή Λεωφόρος Δημοκρατίας).

Στη γνωστή σε όλους μας «Στέλλα Βιολάντη» του Γρηγόρη Ξενόπουλου (που διαδραματίζεται τη δεκαετία του 1880) η ηρωίδα είναι κρυφά ερωτευμένη με έναν νέο από παλιά αριστοκρατική μεν, αλλά ξεπεσμένη οικογένεια, που δουλεύει ως υπάλληλος στο Αγγλικό Τηλεγραφείο. Στα τηλεγραφεία εκείνης της εποχής εργάζονταν όμως και Άγγλοι, ορισμένοι από τους οποίους τέλεσαν γάμο με Ελληνίδες και έμειναν για πάντα στην Ελλάδα.

Οι σεισμοί του Αυγούστου του 1953 έθεσαν το νησί μας «υπό τα ερείπια και τας φλόγας» (ο τίτλος ενός ακόμη εξαιρετικού βιβλίου του Διονυσίου Χ. Στραβόλεμου) και ο αναδασμός που επακολούθησε έδωσε το οικόπεδο του «Αγγλικού Τυπογραφείου» σε άλλη θέση. Γενικά η περιουσία της άλλοτε Ήστερν σε όλη την Ελλάδα την ίδια περίοδο περιήλθε στον Ο.Τ.Ε.

Εξάλλου, η ιστορία του ενεργού τηλέγραφου δεν θα κρατήσει για πολύ. Κατά τη διάρκεια της Κατοχής πολλές εγκαταστάσεις της Ήστερν καταστρέφονται ολοσχερώς και σε άλλες προξενούνται σοβαρές ζημιές. Τον Οκτώβριο του 1944 (απελευθέρωση) αποκαθίσταται η ασύρματη πλέον τηλεγραφική επικοινωνία με το Λονδίνο και λίγο αργότερα με το Κάιρο. Στις 8 Οκτωβρίου 1947 αρχίζει η

λειτουργία της ασύρματης τηλεφωνικής επικοινωνίας μεταξύ Αθηνών και Λονδίνου, καθώς και μεταξύ Αθηνών-Ηνωμένων Πολιτειών και Καναδά. Το τέλος του τηλέγραφου και της λειτουργίας του προαναφερόμενου καλωδίου της Ήστερν, που από το 1887 έως το 1947 συνέδεε τη Ζάκυνθο με όλη την Υφήλιο έχει πια σημαίνει».

Δημήτρης Ποταμίτης
Δικηγόρος

ΠΗΓΕΣ:

<https://www.syrostopday.gr/News/132674-To-mnimeiodes-ktirio-tis-Eastern-Telegraph-Company-sta-Lazareta-tis-Ermoypolis.aspx?fbclid=IwAR3ONsijxTpP9CEB2bdQvGxwH1ofxF85fe2glqzHag7jnjTJtb1Mk43>

https://atlantic-cable.com/Cables/1887Porthcurno-Zante/index.htm?fbclid=IwAR2Ewq0NEFTsNomReds2ozfz5-A5swbMEU4Ues1sHpX25hwwSXRpvlf_5e8

<https://telecompatras.blogspot.com/2015/07/1886.html?m=1>

Εκπομπή: zantetimes.gr